

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ

вул. Володимира Антоновича, 70, м. Дніпро, 49006, тел. 770-87-42, факс (056) 770-68-00
e-mail: osvita@adm.dp.gov.ua, <http://www.osvita-dnepr.com>, Код ЄДРПОУ 25927519

Керівникам органів управління
освітою міських, селищних,
сільських рад, комунальних
закладів освіти Дніпропетровської
обласної ради

Для врахування в роботі

Відповідно до листа Державної служби якості освіти України від 18.01.2021 № 01/01-22/74 “Щодо методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти” (додається) направляємо такі матеріали:

методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 30.11.2020 № 1480 (12 арк.);

методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти, затверджені наказом Державної служби якості освіти України від 30.11.2020 № 01-11/71 (22 арк.);

методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах позашкільної освіти, затверджені наказом Державної служби якості освіти України від 07.12.2020 № 01-11/78 (12 арк.).

Додаток: на 48 арк. в електронному форматі.

Директор департаменту

Олексій ПОЛТОРАЦЬКИЙ

Катерина ФЕДОРЧЕНКО
Кирило ГЛАДКОВ, (056) 770 82 59

000454

Дніпропетровська обласна державна адміністрація
Департамент освіти і науки

Вих№ 437/0/211-21 від 20.01.2021

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЯКОСТІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

вул. Ісаакяна, 18, м. Київ, 01135, тел./факс (044) 236-33-11

E-mail: sqe@sqe.gov.ua, сайт: www.sqe.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 41896851

від 18 січня 2021 р. № 01/01-22/74 на № _____ від _____ 20__ р.

Керівникам департаментів
(управлінь) освіти і науки обласних,
Київської міської державних
адміністрацій

**Щодо методичних рекомендацій
з питань формування внутрішньої
системи забезпечення якості освіти
у закладах загальної середньої,
дошкільної та позашкільної освіти**

Шановні колеги!

На виконання вимог статей 41, 67 Закону України «Про освіту» Державною службою якості освіти (далі – Служба) проводиться робота, спрямована на розбудову системи забезпечення якості освіти.

Створення внутрішньої системи забезпечення якості освіти є стратегічним завданням для всіх закладів освіти. Запровадження внутрішньої системи забезпечення якості допоможе закладу освіти поліпшити якість освітньої діяльності та забезпечить його ефективний і сталий розвиток.

З метою надання допомоги керівникам і педагогічним працівникам закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості освіти Службою спільно з робочими групами, до складу яких входили науковці та освітні практики, підготовлено відповідні методичні рекомендації, затверджені наказом МОН від 30.11.2020 № 1480 (<http://surl.li/ihqd>), наказами Служби від 30.11.2020 № 01-11/71 (<http://surl.li/ihqc>), від 07.12.2020 № 01-11/78 (<http://surl.li/ihqb>).

Рекомендації розроблені з урахуванням кращих практик та світового досвіду у галузі освіти. Наприклад, рекомендації щодо дошкільної освіти

UAB/1480-01

враховують міжнародну методика з оцінювання дошкільного освітнього середовища ECERS-3.

Рекомендації апробовані у закладах освіти і ґрунтуються на вимогах та критеріях, які будуть основою для проведення зовнішнього оцінювання освітніх та управлінських процесів закладів освіти під час інституційних аудитів.

Використовуючи орієнтовні критерії та індикатори самооцінювання освітніх і управлінських процесів, які є додатками до Рекомендацій, заклади освіти мають можливість здійснити оцінювання власної діяльності за напрямками:

- освітнє середовище;
- управлінські процеси;
- якість педагогічної діяльності;
- система оцінювання досягнень здобувачів освіти.

Також нагадуємо, що Службою спільно з проєктом «Експертна підтримка врядування та економічного розвитку» (EDGE) підготовлено Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти («Абетка для директора»), які розміщені на сайті Служби (<http://surl.li/ihqe>).

Враховуючи вищевикладене, просимо довести до відома керівників та педагогічних працівників закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти інформацію про розроблені Рекомендації.

Сподіваємося на подальшу плідну співпрацю задля забезпечення високої якості вітчизняної освіти.

З повагою

Голова

Руслан ГУРАК

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

30 11 20 20 р.

м. Київ

№ 1480

Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти

Відповідно до абзацу другого частини другої статті 42 Закону України «Про повну загальну середню освіту», пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, з метою забезпечення формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти в закладах загальної середньої освіти

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти, що додаються.

2. Директорату шкільної освіти (Осмоловський А.) і Державній службі якості освіти України (Гурак Р.) забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційних вебсайтах Міністерства освіти і науки України та Державної служби якості освіти України.

3. Контроль за виконання цього наказу покласти на заступника Міністра Мандзій Л.

Т. в. о. Міністра

Сергій ШКАРЛЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і
науки України
від _____ № _____

**Методичні рекомендації
з питань формування внутрішньої системи забезпечення
якості освіти у закладах загальної середньої освіти**

Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти (далі – заклади освіти) розроблені з метою надання методичної допомоги¹ керівникам та іншим педагогічним працівникам закладів освіти в організації роботи з визначення політики забезпечення якості освітньої діяльності, формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (далі – внутрішня система), розробленні інструментарію для її аналізу та оцінювання.

У цих Методичних рекомендаціях під *внутрішньою системою* розуміється сукупність умов, процедур і заходів у закладі освіти, що забезпечують ефективність освітніх і управлінських процесів, які безпосередньо впливають на якість результатів навчання учнів, забезпечують формування їхніх ключових компетентностей, а також сприяють всебічному розвитку особистості учнів.

Існування внутрішньої системи дає можливість закладу освіти:

- підвищувати якість освітніх послуг і забезпечувати довіру до результатів навчання;
- створювати умови навчання та праці, які забезпечують партнерство учасників освітнього процесу;
- отримувати постійний зворотній зв'язок від учасників освітнього процесу щодо якості освіти, відзначати успішні практики та вчасно реагувати на виявлені проблеми;
- приймати обґрунтовані управлінські рішення, які спрямовані на підвищення якості освіти та освітньої діяльності;
- постійно вдосконалювати освітнє середовище, систему оцінювання учнів, педагогічну діяльність, управлінські процеси закладу освіти;
- забезпечити прозорість діяльності закладу освіти і готовність до змін в інтересах учасників освітнього процесу.

Рекомендуємо формувати внутрішню систему з урахуванням таких етапів:

- 1) визначення компонентів внутрішньої системи;
- 2) забезпечення функціонування компонентів внутрішньої системи;

¹ Державна служба якості освіти України відповідно до своїх повноважень може надавати закладам загальної середньої освіти більш детальні рекомендації щодо організації та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

3) самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти (далі – самооцінювання) для їх подальшого вдосконалення.

Визначені закладом освіти компоненти внутрішньої системи, необхідні умов їх функціонування та розвитку, механізм самооцінювання відображаються у тексті *Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в закладі загальної середньої освіти* (далі – *Положення про внутрішню систему*), яке затверджується закладом освіти.

Рекомендуємо для забезпечення комплексного розгляду питань, пов'язаних із формуванням внутрішньої системи, та колегіального розроблення *Положення про внутрішню систему* створити робочу групу. До її складу доцільно включати не лише керівника закладу освіти та його заступників (далі – керівництво), інших педагогічних працівників, а й учнів, батьків або інших законних представників учнів (далі – батьки), експертів у сфері загальної середньої освіти та управління, представників місцевої громади тощо.

Для формування внутрішньої системи важливо розвивати культуру педагогічного партнерства, налагодити співпрацю педагогічних працівників з учнями, їх батьками, а також громадськістю (за потреби).

Також важливо враховувати тип закладу освіти, його місцезнаходження, особливості учнівського та педагогічного колективів, рівень(ні) освіти, на якому(их) провадить діяльність заклад освіти, інші особливості його діяльності.

Визначення компонентів внутрішньої системи

З урахуванням частини третьої статті 41 Закону України «Про освіту» внутрішня система може містити такі компоненти:

- стратегія (політика) та процедури забезпечення якості освіти;
- система та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання учнів;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи учнів;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;
- створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування;
- інші процедури та заходи, що можуть визначатися документами закладу освіти.

Зазначені компоненти можна логічно згрупувати за чотирма напрямками освітньої діяльності закладу освіти:

- освітнє середовище;
- система оцінювання здобувачів освіти;

- педагогічна діяльність педагогічних працівників закладу освіти;
- управлінські процеси закладу освіти.

Саме за такими напрямками здійснюється оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти під час інституційного аудиту відповідно до пункту 6 Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 09 січня 2019 року № 17, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12 березня 2019 року за № 250/33221 (далі – наказ № 17)².

З огляду на це, заклад освіти може використовувати підхід до формування внутрішньої системи, що синхронізується із системою оцінювання під час інституційного аудиту. Це дозволить порівняти результати зовнішнього оцінювання та самооцінювання. У такому випадку самооцінювання відбуватиметься відповідно до напрямів, вимог/правил, критеріїв, індикаторів, що використовуються під час проведення інституційного аудиту закладу освіти (додаток 1 до наказу № 17).

Заклад освіти в рамках власної академічної та організаційної автономії може обрати інший підхід до формування внутрішньої системи, врахувавши основні компоненти такої системи, визначені законодавством (частиною третьою статті 41 Закону України «Про освіту»), а також визначивши інші заходи, які забезпечують якість освіти. При цьому слід брати до уваги, що обов'язковим компонентом внутрішньої системи є механізми забезпечення академічної доброчесності, порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, види академічної відповідальності педагогічних працівників та учнів за конкретні порушення академічної доброчесності (частина друга статті 42 Закону України «Про повну загальну середню освіту»).

Забезпечення функціонування компонентів внутрішньої системи

Рекомендуємо розпочинати формування внутрішньої системи з визначення *стратегії (політики) забезпечення якості освіти*. Вона фіксує орієнтири функціонування внутрішньої системи та має враховувати інтереси учасників освітнього процесу щодо якості освітніх послуг і реалізації інших їхніх прав, а також засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності, визначені у статті 6 Закону України «Про освіту».

Стратегія (політика) забезпечення якості освіти має бути орієнтована на забезпечення:

- відповідності результатів навчання учнів державним стандартам освіти;
- партнерства у навчанні та професійній взаємодії;
- недискримінації, запобігання та протидії булінгу (цькуванню);

² Наказ доступний за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#Text>

- академічної доброчесності під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності;
- прозорості та інформаційної відкритості діяльності закладу освіти;
- умов для безперервного професійного зростання педагогічних працівників;
- справедливого та об'єктивного оцінювання результатів навчання учнів, а також професійної діяльності педагогічних працівників;
- умов для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій учнів (у разі потреби);
- академічної свободи педагогічних працівників.

Заклад освіти може визначати і впроваджувати інші орієнтири, зважаючи на потреби учасників освітнього процесу та особливості діяльності закладу освіти. Важливим є розуміння та сприйняттями учасниками освітнього процесу таких орієнтирів, їх спільне визначення та реалізація.

Інші компоненти внутрішньої системи, визначені частиною третьою статті 41 Закону України «Про освіту» (система та механізми забезпечення академічної доброчесності; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання учнів тощо), формуються з урахуванням визначених закладом освіти політик, за допомогою певних *процедур* (заходів або окремих дій, що здійснюються у певному порядку, для забезпечення якості освіти в закладі освіти).

Система та механізми забезпечення академічної доброчесності є важливим компонентом внутрішньої системи, який стосується усіх учасників освітнього процесу. Його формування спрямоване на недопущення таких явищ, як плагіат, обман, фальсифікація, списування, несправедливе оцінювання тощо. Процедурами забезпечення академічної доброчесності можуть бути: інформування учасників освітнього процесу про принципи академічної доброчесності, запобігання академічної недоброчесності за допомогою встановлення певних правил в освітньому процесі, реагування на випадки порушення академічної доброчесності тощо.

Критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання розробляються на основі визначених законодавством критеріїв оцінювання шляхом їх конкретизації відповідно до навчальних предметів (інтегрованих курсів), форм організації освітнього процесу, видів діяльності учнів. Відповідні критерії, правила і процедури оцінювання, а також вибір шкали оцінювання (визначеної законодавством або власної) мають бути обґрунтованими, сформульованими у зрозумілій для батьків та учнів формі, а також оприлюднені. Процедури проведення різних видів оцінювання (формульованого, поточного, тематичного, семестрового, річного, державної підсумкової атестації, що проводиться в закладі освіти) мають бути прозорими та відповідати політиці (політикам) щодо оцінювання, визначеній(ими) закладом освіти, наприклад, політиці справедливого та об'єктивного оцінювання результатів навчання учнів, політиці забезпечення компетентнісного підходу в оцінюванні результатів навчання учнів.

Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників застосовуються з метою організації безперервного розвитку педагогічних працівників, створення умов для вдосконалення ними власних професійних компетентностей. Критерії оцінювання діяльності педагогічних працівників визначаються з урахуванням відповідних професійних стандартів. Процедурами оцінювання педагогічної діяльності можуть бути розроблення та використання певної шкали такого оцінювання (відповідно до визначених критеріїв оцінювання), проведення внутрішнього моніторингу в закладі освіти, визначення професійних компетентностей або окремих знань, умінь педагогічного працівника, які потребують удосконалення та педагогічної підтримки (за потреби).

Критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти мають урахувати, що така діяльність спрямована на забезпечення якості освіти в закладі освіти і ґрунтується на неухильному дотриманні вимог законодавства. Управлінський цикл у закладі освіти передбачає стратегічне та поточне планування освітньої діяльності, організацію освітнього процесу, здійснення моніторингу виконання поставлених завдань та інші дії. Важливими процедурами, що забезпечують якість управлінських процесів, є планування діяльності закладу освіти, визначення режиму його роботи, прийняття на роботу та звільнення працівників, забезпечення відкритого доступу до певної інформації, визначеної законодавством, реагування на звернення, випадки булінгу (цькування) тощо.

Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи учнів, реалізується через процедури добору педагогічних кадрів, ініціювання перед засновником закладу освіти питань щодо розвитку матеріально-технічної бази, використання інформаційних ресурсів (ресурси бібліотеки, створювані або використовувані педагогічними працівниками освітні ресурси, електронні засоби комунікації учасників освітнього процесу) тощо.

Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти сприяє обґрунтованому прийняттю рішень та оптимізує управлінські процеси. До відповідних процедур належать: створення баз даних про учнів та/або працівників закладу, використання системи електронного документообігу в закладі освіти, використання електронних ресурсів для комунікації членів педагогічного колективу тощо.

Створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування забезпечує реалізацію прав усіх учнів на освіту, їхню мотивацію до навчання, фізичну, психологічну та соціальну безпеку, комфортні умови праці та навчання. Процедурами, що забезпечують інклюзивне середовище в закладі освіти, можуть бути: розроблення індивідуальних програм розвитку для осіб з особливими освітніми потребами, використання ресурсних кімнат, налагодження роботи команди психолого-педагогічного супроводу, моніторинг потреб учасників освітнього процесу для адаптації освітнього середовища тощо.

Крім зазначених процедур, за допомогою яких реалізуються різні

компоненти внутрішньої системи, заклад освіти може розробляти власні процедури забезпечення функціонування внутрішньої системи, а також процедури вивчення її ефективності.

Самооцінювання

З метою аналізу стану сформованості та функціонування внутрішньої системи рекомендуємо проводити в закладів освіти *самооцінювання*.

Самооцінювання є процесом вивчення та оцінювання ефективності функціонування внутрішньої системи з метою вдосконалення освітніх і управлінських процесів закладу освіти.

Рекомендуємо визначити механізм самооцінювання та періодичність проведення самооцінювання.

Для проведення самооцінювання заклад освіти може застосовувати власний механізм, що враховує особливості діяльності закладу освіти, або механізм оцінювання, що застосовується під час інституційного аудиту.

Відповідно до підходу, що застосовується під час інституційного аудиту, компоненти внутрішньої системи згруповані за чотирма напрямками, кожний з яких описано за відповідними вимогами/правилами, виконання яких дозволяє забезпечити якість освіти та освітньої діяльності в закладі освіти.

Для оцінювання виконання (вимірювання) вимог/правил слугують:

- критерії (підстави для оцінювання);
- індикатори (показники, що відображають стан об'єктів спостереження, їх якісні або кількісні характеристики);
- методи збору відповідної інформації, яка підлягає аналізу та оцінюванню.

Самооцінювання може здійснюватись відповідно до таких *моделей*:

- щорічне комплексне самооцінювання (за всіма компонентами внутрішньої системи);
- щорічне самооцінювання за певними напрямками освітньої діяльності, а також періодичне комплексне самооцінювання;
- щорічне комплексне самооцінювання за окремими рівнями освіти, на яких заклад освіти провадить освітню діяльність (початкова, базова, профільна середня освіта);
- інша модель, визначена закладом освіти.

Комплексне самооцінювання якості освітніх і управлінських процесів доцільно проводити після визначення всіх компонентів внутрішньої системи та умов їх функціонування, що закріплюються Положенням про внутрішню систему (для з'ясування обсягу діяльності щодо формування внутрішньої системи), а також за рік до проведення планового інституційного аудиту в закладі освіти.

При обранні будь-якої моделі самооцінювання рекомендуємо проводити його впродовж навчального року. Доцільно визначити в закладі освіти особу, відповідальну за проведення самооцінювання.

Інформацією, яка підлягає аналізу під час самооцінювання, можуть бути результати *внутрішніх моніторингів* освітніх і управлінських процесів закладу освіти, а також *зовнішніх моніторингів*, проведених органами управління у сфері освіти, міжнародними установами, громадськими організаціями тощо.

Внутрішні моніторинги можуть проводитися для відстеження динаміки результатів навчання учнів, якості викладання навчальних предметів (інтегрованих курсів), відвідування учнями закладу освіти, ефективності управлінських процесів тощо.

Механізм підготовки та проведення моніторингу визначається Порядком проведення моніторингу якості освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України 16 січня 2020 року № 54, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 10 лютого 2020 року за № 154/34437³. Для проведення моніторингу обов'язковими є розроблення його програми та оприлюднення його результатів на вебсайті закладу освіти (у разі його відсутності – на вебсайті засновника).

Для організації самооцінювання рекомендуємо передбачити:

- збір та аналіз інформації, отриманої за допомогою під час спостереження, опитування та вивчення документації;
- узагальнення результатів самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти;
- обговорення та оприлюднення результатів самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти.

Збір та аналіз інформації, отриманої під час опитування, спостереження та вивчення документації

Для проведення самооцінювання освітньої діяльності рекомендуємо використовувати такі *методи збору інформації*:

- опитування учасників освітнього процесу (анкетування, індивідуальне інтерв'ю, фокус-групове дослідження);
- спостереження (за освітнім середовищем, проведенням навчальних занять тощо);
- вивчення документації закладу освіти.

Вибір методу має забезпечити отримання релевантної інформації для всебічного вивчення та об'єктивного самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти.

Окремі методи збору інформації (опитування, спостереження за проведенням навчальних занять) можуть застосовуватися з використанням цифрових технологій (з метою розвитку сфери цифровізації освіти, в умовах віддаленості учасників освітнього процесу під час дистанційного навчання, карантинних обмежень тощо).

Кожен із методів збору інформації має особливості щодо застосування та оброблення результатів.

Опитування може бути письмовим (анкетування) або усним (інтерв'ю).

³ Наказ доступний за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0154-20#Text>

Анкетування дозволяє отримати інформацію про ставлення учасників освітнього процесу до певних питань діяльності закладу. У ході анкетування можуть використовуватися анкети для педагогічних працівників, учнів та батьків.

Анкетування передбачає складання форми (бланку) анкети. У разі проведення анкетування онлайн доцільно використовувати цифрові ресурси, що дозволяють автоматизоване оброблення відповідей.

Водночас варто брати до уваги, що анкети можуть бути закритого, відкритого, напівзакритого типу або комбінованими.

Використання анкети закритого типу полегшує обробку даних і узагальнення результатів, проте обмежують відповіді респондентів певними рамками.

Якщо мета дослідження полягає у тому, щоб отримати оцінку освітніх та управлінських процесів учасниками, зворотній зв'язок щодо ефективності певної політики, рекомендовано опитати якомога більше учасників освітнього процесу та використовувати анкети закритого типу.

Якщо мета дослідження полягає в більш глибокому аналізі ставлень, позицій та настроїв учасників освітнього процесу, узагальненні їх ідей або пропозицій, доцільно застосовувати відкриті анкети.

Комбіновані анкети дозволяють оптимально поєднати питання, що потребують кількісного та якісного аналізу в одному опитувальнику.

Індивідуальне інтерв'ю дає можливість отримати конкретизовану інформацію щодо ставлення особи до проблеми та/або явища в закладі освіти. Індивідуальне інтерв'ю може бути структурованим, неструктурованим та напівструктурованим.

Неструктуроване інтерв'ю може містити одне або кілька значних за змістом питань, які потребують розповіді у відповідь (наприклад, «Розкажіть, будь ласка, як Ви реалізуєте політику академічної доброчесності в закладі освіти»). Такий тип інтерв'ю застосовуються, якщо необхідно детально вивчити досвід кожного респондента з окремого питання. При цьому доцільно застосовувати протокольну фіксацію відповідей (можливо аудіо- або відеофіксацію) для детального аналізу одержаної інформації.

Структуроване інтерв'ю проводиться за заздалегідь підготовленим планом розмови, містить низку запитань, які передбачають чіткі відповіді (наприклад, «Які види оцінювання Ви використовуєте для перевірки ключових компетентностей?»). Такий підхід застосовується, якщо необхідно зібрати інформацію з різних питань у досить великої кількості респондентів. Фіксація відповідей може здійснюватися на бланках опитування або спеціально підготовлених формах.

Напівструктуроване інтерв'ю також передбачає наявність орієнтовного плану розмови, водночас він може бути модифікований залежно від відповідей респондента у ході інтерв'ю. Фіксація відповідей відбувається у способи, зазначені для структурованого та неструктурованого інтерв'ю.

Групове інтерв'ю (фокус-групове дослідження) передбачає проведення співбесіди на визначену тему з групою осіб (від 6 до 12). Учасники групи

спілкуються між собою, а модератор спрямовує дискусію, щоб охопити заявлену тему та надати можливість висловитися всім учасникам. Фіксація результатів може здійснюватися організатором фокус-групи (у тому числі, за допомогою технічних пристроїв) або третьою особою.

Загалом, інтерв'юер обов'язково повідомляє респондентів про фіксацію відповідей та спосіб, в який вона буде здійснюватися (незалежно від виду і типу інтерв'ю).

Спостереження в освітньому процесі може здійснюватись за станом освітнього середовища, проведенням навчальних занять тощо.

Спостереження за станом освітнього середовища дає можливість зафіксувати наявність чи відсутність необхідної для освітнього процесу матеріально-технічної бази, забезпечення інклюзивності середовища, дотримання санітарно-гігієнічних вимог, норм охорони праці та безпеки життєдіяльності, визначити дієвість плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти, проаналізувати культуру взаємовідносин у закладі освіти тощо.

Крім керівництва закладу освіти та/або особи, відповідальної за проведення самооцінювання, до проведення спостереження за станом освітнього середовища доцільно залучати батьків і представників органів самоврядування в закладі освіти.

Спостереження за проведенням навчального заняття допомагає оцінити рівень педагогічної діяльності вчителів, потреби в розвитку їх професійних компетентностей або надання їм підтримки, систему оцінювання навчальної діяльності учнів. У ході такого спостереження важливо звернути увагу на:

- формування та розвиток ключових компетентностей у здобувачів освіти;
- спрямованість навчального заняття на формування в учнів ціннісних ставлень;
- роботу учнів під час навчального заняття;
- оцінювання діяльності учнів під час проведення навчального заняття, зокрема реалізацію засад формуального оцінювання;
- використання інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, обладнання, засобів навчання;
- комунікацію педагогічного працівника та учнів;
- організацію роботи з особами з особливими освітніми потребами (у разі їх наявності).

Вивчення документації закладу освіти дає можливість отримати інформацію щодо освітньої діяльності закладу, а також забезпечує умови для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі аналізу задокументованих процесів у закладі освіти.

Наприклад, вивчення класного журналу з метою аналізу динаміки результатів навчання учнів може забезпечити одержання додаткової інформації щодо вивчення справедливості та об'єктивності оцінювання результатів навчання учнів, відвідування ними навчальних занять,

особливостей планування роботи педагогічних працівників тощо. За допомогою вивчення протоколів засідань педагогічної ради закладу освіти можна одержати інформацію щодо відповідності ухвалених педагогічною радою рішень змісту стратегії розвитку закладу освіти, а також оперативним завданням і потребам, напрямів професійного розвитку, актуальних для педагогічних працівників закладу освіти, системності роботи з питань адаптації учнів до навчання, забезпечення інклюзивності освітнього середовища тощо.

Узагальнення результатів самооцінювання

Інформація, одержана в ході опитування, спостереження та вивчення документації, узагальнюється та на її основі визначаються тенденції в організації освітніх і управлінських процесів закладу освіти, досягнення та труднощі у формуванні внутрішньої системи.

З метою об'єктивного самооцінювання узагальнена інформація зіставляється з описом вимог/правил організації освітніх і управлінських процесів закладу освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти, що визначені закладом освіти та відповідно містяться у Положенні про внутрішню систему.

Здійснюючи самооцінювання, заклад освіти може брати до уваги орієнтовні *рівні* оцінювання якості освітньої діяльності та ефективності внутрішньої системи, що визначаються під час інституційного аудиту (для кожного напрямку освітньої діяльності закладу освіти): перший (високий), другий (достатній), третій (вимагає покращення), четвертий (низький). Опис цих рівнів міститься у додатку 2 до Методики оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу загальної середньої освіти під час інституційного аудиту, затвердженої наказом Державної служби якості освіти України від 09 січня 2020 року № 01-11/1 (в редакції наказу від 27 серпня 2020 року № 01-11/42)⁴.

Привертаємо увагу, що маючи автономію, заклад освіти може самостійно визначати рівні самооцінювання власної діяльності або запроваджувати інші способи вимірювання рівня освітньої діяльності та ефективності внутрішньої системи.

Обговорення та оприлюднення результатів самооцінювання

Результати самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти доцільно розглянути на засіданні педагогічної ради, обговорити з представниками учнів і батьків. До розгляду/обговорення можуть залучатися представник засновника закладу освіти, експерти у сфері загальної середньої освіти та управління тощо.

Для забезпечення прозорості та інформаційної відкритості закладу освіти рекомендуємо оприлюднювати результати самооцінювання. Їх може бути

⁴ Додаток доступний за посиланням: <http://sqe.gov.ua/index.php/uk-ua/16-04-2019/23-04-2019/1344-orientovni-rivni-iaakosti-osvitnikh-ta-upravlinskykh-protsesiv-dlia-samootsiniuvannia-zakladu-osvity>

включено до річного звіту про діяльність закладу освіти, який оприлюднюється на вебсайті закладу освіти (у разі відсутності – вебсайті засновника) відповідно до частини другої статті 30 Закону України «Про освіту». Також за рішенням закладу освіти результати самооцінювання можуть бути оприлюднені окремо.

Загалом інформація, отримана під час самооцінювання, може бути використана в цілях:

- прийняття відповідних управлінських рішень для вдосконалення внутрішньої системи;
- визначення пріоритетних напрямів удосконалення освітніх і управлінських процесів закладу освіти;
- аналізу тенденцій в освітній діяльності закладу освіти і коригування його річного плану роботи та/або стратегії розвитку закладу (у разі потреби);
- аналізу динаміки оцінювання освітньої діяльності закладу освіти педагогічними працівниками, учнями, батьками (шляхом співставлення результатів опитування учасників освітнього процесу впродовж кількох років).

Положення про внутрішню систему

Положення про внутрішню систему, що розробляється закладом освіти може визначати:

- цілі внутрішньої системи;
- компоненти внутрішньої системи (окремої уваги потребує визначення стратегії (політики) і процедур забезпечення якості освіти);
- періодичність і механізм самооцінювання, тобто опис правил і критеріїв самооцінювання окремих компонентів внутрішньої системи або напрямів оцінювання, вимірювальні показники результатів, на які впливатимуть освітні та управлінські процеси, а також методи збору інформації.

Розроблений проєкт Положення про внутрішню систему доцільно попередньо обговорити за участю представників педагогічного та учнівського колективів, батьків. У разі наявності обґрунтованих та доцільних пропозицій та зауважень проєкт доопрацьовується.

Положення про внутрішню систему схвалюється педагогічною радою закладу освіти та затверджується його керівником (частина четверта статті 38, частина третя статті 40 Закону України «Про повну загальну середню освіту»).

Доцільно ознайомити всіх учасників освітнього процесу зі стратегією (політикою) забезпечення якості освіти в закладі освіти та процедурами її втілення.

Затверджене Положення про внутрішню систему рекомендуємо розміщувати на вебсайті закладу освіти (у разі відсутності – на вебсайті засновника).

Голова Державної служби
якості освіти України

Руслан ГУРАК

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЯКОСТІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

від «30» листопада 2020 р.

Київ

№ 01-11/21

Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти

Відповідно до частини третьої статті 41, абзацу третього частини другої статті 67 Закону України «Про освіту», підпункту 3 пункту 4 Положення про Державну службу якості освіти України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 168,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти, що додаються.
2. Департаменту інституційного аудиту (ВЕРГУН Ю. В.) забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Державної служби якості освіти.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови БОНДАР А. В.

Голова

Руслан ГУРАК

**Методичні рекомендації
з питань формування внутрішньої системи забезпечення
якості освіти у закладах дошкільної освіти**

Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти (далі – ЗДО) розроблені з метою надання допомоги керівникам та іншим педагогічним працівникам закладів дошкільної освіти в організації роботи з визначення політики забезпечення якості освітньої діяльності та формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти (далі – внутрішня система).

У цих Методичних рекомендаціях під *внутрішньою системою* розуміється сукупність умов, процедур та заходів у ЗДО, що забезпечують ефективність освітніх і управлінських процесів, які безпосередньо впливають на якість освітнього процесу, формування ключових компетентностей дітей раннього та дошкільного віку, сприяють всебічному розвитку особистості.

Формуючи внутрішню систему, варто враховувати основоположні поняття, принципи стосовно систем управління якістю, визначені Національним стандартом України ДСТУ ISO 9000:2015 (ISO 9000:2015, IDT) «Основні положення та словник термінів», затвердженим наказом Українського науково-дослідного і навчального центру проблем стандартизації, сертифікації та якості від 21.12.2015 № 203. Цей стандарт пропонує чітко визначену систему управління якістю, базовану на структурі, що об'єднує в собі встановлені основоположні поняття, принципи, процеси та ресурси, пов'язані з якістю, щоб допомогти організаціям та закладам реалізувати свої цілі.

ДСТУ ISO 9000:2015 (ISO 9000:2015, IDT) визначає принципи управління якістю, які можна взяти за основу, формуючи внутрішню систему:

1. Орієнтація на замовника (батьків або законних представників дітей), завоювання їхньої довіри. Розуміння поточних і майбутніх їхніх потреб сприятиме сталому успіху ЗДО.
2. Єдність призначеності та напрямків розвитку ЗДО і створення умов для задіяння усіх працівників до досягнення цілей ЗДО у сфері якості (інформування працівників про місію ЗДО, бачення, стратегію, політики та процеси; створення та підтримання спільних цінностей, справедливості та етичних моделей поведінки; формування культури довіри та чесності; заохочення до зобов'язання щодо якості в масштабі всього ЗДО тощо).
3. Взаємопов'язаність процесів діяльності ЗДО, які функціонують як цілісна система.

4. Зорієнтованість на поліпшення показників освітнього процесу, підвищення задоволеності батьків або законних представників дітей; підвищення здатності прогнозувати внутрішні та зовнішні ризики й можливості, а також реагувати на них.

5. Прийняття рішень на підставі фактичних даних та розуміння причинно-наслідкових зв'язків та можливих непередбачених наслідків.

6. Керування стосунками зі всіма своїми зацікавленими сторонами, щоб оптимізувати їхній вплив на дієвість ЗДО.

Внутрішня система розробляється як інструмент управління якістю освіти в ЗДО. Кожен з її компонентів має визначатися з урахуванням його впливу на якість навчання та виховання дітей дошкільного віку. Результати самооцінювання аналізуються та використовуються закладом освіти виключно з метою подальшого розвитку: визначення точок зростання, вдосконалення освітніх та управлінських процесів та поліпшення якості освіти.

Рекомендується формувати внутрішню систему з урахуванням таких етапів:

- визначення компонентів внутрішньої системи;
- забезпечення функціонування компонентів внутрішньої системи;
- самооцінювання освітніх і управлінських процесів ЗДО для їх подальшого вдосконалення.

Рекомендуємо визначені ЗДО компоненти внутрішньої системи, необхідні умови його функціонування і розвитку та механізм самооцінювання відображати в Положенні про внутрішню систему забезпечення якості освіти в закладі дошкільної освіти (далі – Положення про внутрішню систему), яке має бути затверджене керівником закладу освіти (за попереднім схваленням педагогічної ради).

Забезпечити комплексний розгляд питань, пов'язаних із формуванням внутрішньої системи, та колегіально розробити документ про внутрішню систему неможливо без партнерської діяльності усіх фахівців закладу, які мають бути включені в процеси оцінювання якості освіти та інтерпретації отриманих результатів. Це керівник ЗДО, вихователь-методист, тимчасові структури (творчі ініціативні групи педагогів, групи моніторингу тощо), педагогічна рада. До формування внутрішньої системи варто залучити й інших працівників ЗДО, а також батьків або інших законних представників дітей (далі – батьки), експертів у сфері дошкільної освіти та управління, представників місцевої громади тощо.

Організуючи таку роботу, варто враховувати тип ЗДО, його місцезнаходження, особливості педагогічного колективу та інші особливості діяльності ЗДО.

Визначення компонентів внутрішньої системи

З урахуванням частини третьої статті 41 Закону України «Про освіту» внутрішня система може містити такі компоненти:

- стратегія (політика) та процедури забезпечення якості освіти;

- система та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;
- створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування (у разі потреби).

Компоненти внутрішньої системи формуються з урахуванням визначених ЗДО політик, за допомогою певних заходів або окремих дій, що здійснюються у визначеному порядку (частина третя статті 41 Закону України «Про освіту»).

Основна мета стратегії (політики) забезпечення якості освіти — гарантувати якість дошкільної освіти та формувати довіру суспільства до ЗДО.

Зазначені компоненти можливо згрупувати за чотирма напрямками освітньої діяльності ЗДО:

- Освітнє середовище закладу дошкільної освіти.
- Здобувачі дошкільної освіти. Забезпечення всебічного розвитку дитини дошкільного віку, набуття нею життєвого соціального досвіду.
- Фахова діяльність педагогічних працівників закладу дошкільної освіти.
- Управлінські процеси закладу дошкільної освіти.

ЗДО може використовувати Орієнтовні критерії та індикатори для самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу дошкільної освіти (далі – Критерії), що є додатком №1 до цих рекомендацій.

Згідно з Критеріями кожен компонент описано за відповідними вимогами/правилами, виконання яких дозволяє забезпечити якість освіти та освітньої діяльності у ЗДО.

У рамках власної академічної та організаційної автономії ЗДО може обрати й інший підхід до формування компонентів внутрішньої системи, врахувавши основні компоненти такої системи, визначені законодавством (частина третя статті 41 Закону України «Про освіту»), а також визначивши інші компоненти, які забезпечують якість освіти.

Забезпечення функціонування компонентів внутрішньої системи

Планування внутрішньої системи — це не одноразова подія, а, імовірно, безперервний процес. Плани розвиваються у міру того, як працівники ЗДО набувають знань, а обставини змінюються. Рекомендується розпочинати формування внутрішньої системи з визначення **стратегії (політики) забезпечення якості освіти**, що визначається інтересами учасників освітнього процесу щодо якості освітніх послуг і реалізації інших їхніх прав, а також засадами державної політики щодо якості освіти.

+

Стратегія (політика) забезпечення якості освіти має бути орієнтована на:

- Партнерство у розвитку, навчанні та вихованні дітей, а також професійній взаємодії;
- недискримінацію, запобігання та протидію булінгу (цькуванню);
- прозорість та інформаційну відкритість діяльності ЗДО;
- сприяння безперервному професійному зростанню педагогічних працівників;
- справедливе та об'єктивне оцінювання професійної діяльності педагогічних працівників;
- створення сприятливих умов для формування особистісної зрілості дитини, її базових якостей;
- забезпечення академічної свободи педагогічних працівників.

Стратегія (політика) забезпечення якості освіти може бути орієнтована і на інші завдання. Важливим є розуміння та сприйняття учасниками освітнього процесу таких орієнтирів, їх спільне визначення та реалізація.

Критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності працівників застосовуються з метою організації безперервного розвитку педагогічних працівників, створення умов для вдосконалення ними власних професійних компетентностей. Критерії оцінювання діяльності педагогічних працівників визначаються з урахуванням відповідних професійних стандартів. Процедурою оцінювання педагогічної діяльності може бути проведення внутрішнього моніторингу в ЗДО щодо визначення професійних компетентностей або окремих знань, умінь педагогічного працівника.

У Критеріях, правилах і процедурах оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти має бути враховано, що така діяльність спрямована на забезпечення якості освіти у ЗДО і ґрунтується на неухильному дотриманні вимог законодавства.

Управлінський цикл у ЗДО передбачає стратегічне та поточне планування освітньої діяльності, організацію освітнього процесу, здійснення моніторингу виконання поставлених завдань та інші дії. Важливими процедурами, що забезпечують якість управлінських процесів, є планування діяльності ЗДО, визначення режиму його роботи, прийняття на роботу та звільнення з роботи працівників, забезпечення відкритого доступу до певної інформації, визначеної законодавством, реагування на звернення, випадки булінгу (цькування) тощо.

Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу реалізується через процедури добору педагогічних кадрів, ініціювання перед засновником ЗДО питань щодо розвитку матеріально-технічної, навчально-методичної бази, використання інформаційних ресурсів тощо.

Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти сприяє обґрунтованому прийняттю рішень та оптимізує управлінські процеси. До відповідних процедур належать: створення баз даних про вихованців та/або працівників закладу, використання

системи електронного документообігу в ЗДО, використання електронних інформаційно-комунікаційних ресурсів.

Створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування забезпечує реалізацію прав усіх дітей раннього та дошкільного віку на освіту, фізичну, психологічну та соціальну безпеку, комфортні умови праці та розвитку, виховання і навчання дітей. Процедурами, що забезпечують інклюзивне середовище в ЗДО, можуть бути: індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами, використання ресурсних кімнат, налагодження роботи команди психолого-педагогічного супроводу, моніторинг потреб учасників освітнього процесу для адаптації освітнього середовища тощо.

Окрім зазначених процедур, за допомогою яких реалізуються різні компоненти внутрішньої системи, ЗДО може розробляти власні процедури забезпечення функціонування внутрішньої системи, а також процедури вивчення її ефективності.

Самооцінювання

Для ЗДО важливо регулярно здійснювати внутрішній контроль і оцінювати як виконання плану на рік, так і дієвість внутрішньої системи.

Ретельно продумані показники полегшують моніторинг та оцінювання діяльності ЗДО.

З метою аналізу стану сформованості й функціонування внутрішньої системи рекомендується проводити у ЗДО самооцінювання освітніх і управлінських процесів.

Варто визначити механізм самооцінювання та періодичність його проведення.

Рівень якості освітньої та управлінської діяльності доцільно визначати за вимогами / правилами та напрямками.

Для оцінювання виконання (вимірювання) вимог / правил слугують:

- критерії (підстави для оцінювання);
- індикатори (показники, що відображають стан об'єктів спостереження, їх якісні або кількісні характеристики);
- методи збору відповідної інформації, яка підлягає аналізу та оцінюванню.

Рівнями оцінювання освітніх і управлінських процесів, можуть бути: перший (високий), другий (достатній), третій (вимагає покращення), четвертий (низький) рівні.

Самооцінювання може здійснюватися відповідно до таких *моделей*:

- щорічне комплексне самооцінювання з урахуванням завдань, визначених планом роботи ЗДО на рік та літній період або ж, у разі потреби, за всіма напрямками, що визначені в Критеріях. Щорічне самооцінювання діяльності ЗДО можна здійснювати за блоковою системою аналізування, використовуючи розділи плану роботи ЗДО;

– щорічне самооцінювання за певними напрямками освітньої діяльності, а також періодичне комплексне самооцінювання перед щорічним звітуванням керівника ЗДО;

– комплексне самооцінювання перед початком роботи щодо розроблення програми розвитку ЗДО, як стратегічного документа (як правило, один раз на 3-5 років);

– інша модель, визначена ЗДО.

Комплексне самооцінювання освітніх і управлінських процесів доцільно проводити після визначення всіх компонентів внутрішньої системи та умов їх функціонування, що закріплюються Положенням про внутрішню систему.

Відповідальним за проведення самооцінювання освітніх і управлінських процесів є керівник ЗДО. Можливо створити відповідну робочу групу, яка буде забезпечувати вивчення та оцінювання внутрішньої системи за певним напрямом.

Інформацією, яка підлягає аналізу під час самооцінювання, можуть бути результати *внутрішніх моніторингів* освітніх і управлінських процесів ЗДО, а також *зовнішніх моніторингів*, проведених органами управління у сфері освіти, міжнародними установами, громадськими організаціями тощо.

Внутрішні моніторинги можуть проводитися для відстеження стану освітньої діяльності, якості надання освітніх послуг, ефективності управлінських процесів.

Механізм підготовки та проведення моніторингу визначається Порядком проведення моніторингу якості освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 16.01.2020 № 54, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 10 лютого 2020 року за № 154/34437¹. Для проведення моніторингу обов'язковими є розроблення його програми та оприлюднення його результатів на вебсайті ЗДО (у разі його відсутності – на вебсайті засновника).

Для організації самооцінювання рекомендується передбачити:

– збір та аналіз інформації, отриманої під час спостереження, опитування та вивчення документації;

– узагальнення результатів самооцінювання освітніх і управлінських процесів ЗДО;

– обговорення та оприлюднення результатів самооцінювання освітніх і управлінських процесів ЗДО.

Збір та аналіз інформації, отриманої під час опитування, спостереження та вивчення документації

Для проведення самооцінювання освітньої діяльності варто використовувати такі *методи збору інформації*:

– опитування учасників освітнього процесу (анкетування, індивідуальне інтерв'ю, фокус-групове дослідження);

– спостереження (за освітнім середовищем, організацією життєдіяльності, проведенням навчальних занять);

¹ Наказ доступний за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0154-20#Text>

– вивчення документації ЗДО.

Вибір методу має забезпечити отримання релевантної інформації для всебічного вивчення та об'єктивного самооцінювання освітніх і управлінських процесів ЗДО.

Окремі методи збору інформації, наприклад опитування, можуть застосовуватися з використанням цифрових технологій.

Кожен із методів збору інформації має особливості щодо застосування та оброблення результатів.

Опитування може бути письмовим (анкетування) або усним (інтерв'ю).

Анкетування дозволяє отримати інформацію про ставлення учасників освітнього процесу до певних питань діяльності ЗДО. У ході анкетування можуть використовуватися анкети для працівників, медичних та педагогічних працівників, батьків.

Анкетування передбачає складання форми (бланка) анкети. У разі проведення анкетування онлайн доцільно використовувати цифрові ресурси, що дозволяють автоматизоване оброблення відповідей.

Анкети можуть бути закритого, відкритого, напівзакритого типу або комбінованими.

Використання анкети закритого типу полегшує обробку даних і узагальнення результатів, проте обмежують відповіді респондентів певними рамками.

Якщо мета дослідження полягає у тому, щоб отримати оцінку освітніх та управлінських процесів учасниками, зворотній зв'язок щодо ефективності певної політики, рекомендовано опитати якомога більше учасників освітнього процесу та використовувати анкети закритого типу.

Якщо мета дослідження полягає в більш глибокому аналізі ставлень, позицій та настроїв учасників освітнього процесу, узагальненні їхніх ідей або пропозицій, доцільно застосовувати відкриті анкети.

Комбіновані анкети дозволяють оптимально поєднати питання, що потребують кількісного та якісного аналізу, в одному опитувальнику.

Індивідуальне інтерв'ю дає можливість отримати конкретизовану інформацію про ставлення особи до проблеми та/або явища в закладі освіти. Індивідуальне інтерв'ю може бути структурованим, неструктурованим та напівструктурованим.

Неструктуроване інтерв'ю може містити одне або кілька значних за змістом питань, які потребують розгорнутої відповіді (наприклад, «Розкажіть, будь ласка, що вам допомагає організувати роботу з дітьми на день?»). Такий тип інтерв'ю застосовується, якщо необхідно детально вивчити досвід кожного респондента з окремого питання. При цьому доцільно застосовувати протокольну фіксацію відповідей для детального аналізу одержаної інформації.

Структуроване інтерв'ю проводиться за заздалегідь підготовленим планом розмови, містить низку запитань, які передбачають чіткі відповіді (наприклад, «Які ви застосовуєте форми та методи роботи під час організації освітнього процесу?»). Такий підхід застосовується тоді, коли необхідно зібрати інформацію з різних питань у великої кількості респондентів. Фіксація

відповідей може здійснюватися на бланках опитування або спеціально підготовлених формах.

Напівструктуроване інтерв'ю також передбачає наявність орієнтовного плану розмови, водночас він може бути модифікований залежно від відповідей респондента у ході інтерв'ю. Фіксація відповідей відбувається у способи, зазначені для структурованого та неструктурованого інтерв'ю.

Групове інтерв'ю (фокус-групове дослідження) передбачає проведення співбесіди на визначену тему з групою осіб (від 6 до 12). Учасники групи спілкуються між собою, а модератор спрямовує дискусію, щоб охопити заявлену тему та надати можливість висловитися всім учасникам. Фіксація результатів може здійснюватися організатором фокус-групи (зокрема, за допомогою технічних пристроїв) або третьою особою.

Загалом, інтерв'юер обов'язково повідомляє респондентів про фіксацію відповідей та спосіб, у який вона буде здійснюватися (незалежно від виду і типу інтерв'ю).

Спостереження в освітньому процесі може здійснюватись за станом освітнього середовища, проведенням спеціально організованих форм освітнього процесу, самостійної діяльності дітей тощо.

Спостереження за станом освітнього середовища дає можливість зафіксувати наявність чи відсутність необхідної для освітнього процесу матеріально-технічної бази, забезпечення інклюзивності середовища, дотримання санітарно-гігієнічних вимог, норм охорони праці та безпеки життєдіяльності, визначити дієвість плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькування) в закладі освіти, проаналізувати культуру взаємовідносин у закладі освіти тощо.

Окрім керівника ЗДО, вихователя-методиста та педагогів, відповідальних за проведення самооцінювання, до проведення спостереження за станом освітнього середовища доцільно залучати батьків і представників органів самоврядування ЗДО.

Спостереження за проведенням спеціально організованих форм освітнього процесу, самостійної діяльності дітей допомагає оцінити рівень педагогічної діяльності педагогів ЗДО, потреби в розвитку їхніх професійних компетентностей або надання їм підтримки. У ході такого спостереження важливо звернути увагу на:

- формування та розвиток ключових компетентностей у дітей;
- спрямованість форм освітнього процесу на формування у дітей базових цінностей: доброти, дружби, любові, відповідальності, відчуття краси;
- роботу дітей у різних видах діяльності (спілкування, ігрова, художньо-естетична та ін.);
- використання інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, обладнання, засобів навчання;
- комунікацію педагогічного працівника з дітьми;
- організацію роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (у разі їх наявності).

Вивчення документації ЗДО дає можливість отримати інформацію про його освітню діяльність, а також забезпечує умови для прийняття

обґрунтованих управлінських рішень на основі аналізу задокументованих процесів у ЗДО. Наприклад, вивчення планів роботи педагогів з метою визначення послідовності у викладенні матеріалу, чіткості поставлених завдань, відповідності форм роботи віковим та індивідуальним особливостям дітей, різноманітності видів діяльності тощо. За допомогою вивчення протоколів засідань педагогічної ради ЗДО можливо одержати інформацію про відповідність ухвалених педагогічною радою рішень, змісту стратегії розвитку ЗДО, а також оперативним завданням і потребам, напрямам професійного розвитку, актуальних для педагогічних працівників ЗДО, системності роботи з питань адаптації дітей, забезпечення інклюзивності освітнього середовища тощо.

Узагальнення результатів самооцінювання

Інформація, одержана в ході опитування, спостереження та вивчення документації, узагальнюється та на її основі визначаються тенденції в організації освітніх і управлінських процесів ЗДО, досягнення та труднощі у формуванні внутрішньої системи.

З метою об'єктивного самооцінювання узагальнена інформація зіставляється з описом вимог / правил організації освітніх і управлінських процесів ЗДО та внутрішньої системи забезпечення якості освіти, що визначені ЗДО.

Здійснюючи самооцінювання, ЗДО має визначити рівні оцінювання закладу щодо дотримання вимоги / правила організації освітніх і управлінських процесів ЗДО та внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Маючи автономію, ЗДО може самостійно визначати рівні самооцінювання власної діяльності або запроваджувати інші способи вимірювання рівня освітньої діяльності та ефективності внутрішньої системи.

Обговорення та оприлюднення результатів самооцінювання

Результати самооцінювання освітніх і управлінських процесів ЗДО доцільно розглянути на засіданні педагогічної ради, обговорити з представниками батьківської громади. До розгляду / обговорення можуть залучатися представник засновника ЗДО, експерти у сфері дошкільної освіти та управління тощо.

Для забезпечення прозорості та інформаційної відкритості ЗДО рекомендується оприлюднювати результати самооцінювання. Їх може бути включено до річного звіту про діяльність ЗДО, який оприлюднюється на вебсайті закладу освіти (у разі відсутності – вебсайті засновника) відповідно до частини другої статті 30 Закону України «Про освіту».

Загалом інформація, отримана під час самооцінювання, може бути використана в цілях:

– прийняття відповідних управлінських рішень для вдосконалення внутрішньої системи;

- визначення пріоритетних напрямів удосконалення освітніх і управлінських процесів ЗДО;
- аналізу тенденцій в освітній діяльності ЗДО і корегування його плану роботи на рік та/або стратегії розвитку закладу (у разі потреби);
- аналізу динаміки оцінювання освітньої діяльності ЗДО педагогічними працівниками, батьками (шляхом співставлення результатів опитування учасників освітнього процесу впродовж кількох років).

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти

Положення про внутрішню систему, що розробляється ЗДО, може визначати:

- цілі внутрішньої системи;
- компоненти внутрішньої системи (окремої уваги потребує визначення стратегії (політики) і процедур забезпечення якості освіти);
- періодичність і механізм самооцінювання, тобто опис правил і критеріїв само оцінювання, окремих компонентів внутрішньої системи або напрямів оцінювання, вимірювальні показники результатів, на які впливатимуть освітні та управлінські процеси, а також методи збору інформації.

Розроблений проєкт Положення про внутрішню систему доцільно попередньо обговорити за участю представників педагогічного та батьківського колективів. У разі наявності обґрунтованих пропозицій та зауважень проєкт варто доопрацювати.

Положення про внутрішню систему схвалюється педагогічною радою ЗДО та затверджується його керівником.

Доцільно ознайомити всіх учасників освітнього процесу зі стратегією (політикою) забезпечення якості освіти в ЗДО та процедурами її втілення.

Затверджене Положення про внутрішню систему рекомендується розміщувати на вебсайті ЗДО (у разі відсутності – на вебсайті засновника).

Додаток 1
до Методичних рекомендацій з питань формування
внутрішньої системи забезпечення якості освіти у
закладах дошкільної освіти

Орієнтовні критерії та індикатори для самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу дошкільної освіти

Вимога/прав ило організації освітніх і управлінських процесів у закладі дошкільної освіти 1	Критерії оцінювання 2	Індикатори оцінювання 3	Методи збору інформації 4
<p>1.1. Створення комфортних, безпечних, доступних та нешкідливих умов розв'язку, виховання, навчання дітей та праці</p>	<p>1.1.1. Будівлі, приміщення, споруди, обладнання і територія закладу дошкільної освіти є безпечними, доступними та комфортними</p>	<p>1.1.1.1. Улаштування території закладу дошкільної освіти та розташування основних приміщень є раціональним та безпечним</p>	<p>1.1.1.1. Спостереження (освітнє середовище)</p>
		<p>1.1.1.2. У закладі дошкільної освіти забезпечується архітектура доступності території та приміщень будівлі</p>	<p>1.1.1.2. Спостереження (освітнє середовище)</p>
		<p>1.1.1.3. У закладі дошкільної освіти забезпечуються розумні пристосування для дітей з особливими освітніми потребами (у разі наявності таких дітей)</p>	<p>1.1.1.3. Спостереження (освітнє середовище) Опитування (анкетування батьків)</p>
		<p>1.1.1.4. У закладі дошкільної освіти обладнані та використовуються ресурсна кімната для проведення відповідних занять зі здобувачами дошкільної освіти з особливими освітніми потребами (у разі наявності)</p>	<p>1.1.1.4. Спостереження (освітнє середовище) Опитування (анкетування батьків, педагогічних працівників)</p>
		<p>1.1.1.5. У закладі дошкільної освіти забезпечується комфортний повітряно-тепловий режим, належне освітлення, водопостачання, водовідведення, опалення, прибирання території та приміщень, дотримуються санітарно-гігієнічні вимоги</p>	<p>1.1.1.5. Спостереження (освітнє середовище) Опитування (анкетування батьків, працівників, педагогічних працівників) Вивчення документації</p>

<p>1.1.2. Заклад дошкільної освіти забезпечений приміщеннями з необхідним обладнанням для забезпечення освітнього процесу та життєдіяльності здобувачів дошкільної освіти відповідно до типу та профілю закладу</p>	<p>1.1.2.1. У закладі дошкільної освіти обладнання основних приміщень відповідає зросту та віку дітей, санітарно-гігієнічним вимогам</p> <p>1.1.2.2. У закладі дошкільної освіти приміщення для роботи із здобувачами дошкільної освіти забезпечено необхідним обладнанням, іграшками, посібниками у відповідності до освітніх програм, типу та профілю закладу</p>	<p>1.1.2.1. Спостереження (освітнє середовище) Опитування (анкетування медичних та педагогічних працівників)</p> <p>1.1.2.2. Спостереження (освітнє середовище) Вивчення документації Опитування (анкетування батьків, педагогічних працівників)</p>
<p>1.1.3. Працівники закладу дошкільної освіти обізнані з вимогами охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій і дотримуються їх</p>	<p>1.1.3.1. У закладі дошкільної освіти проводяться навчання/інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій</p> <p>1.1.3.2. Працівники закладу дошкільної освіти дотримуються вимог щодо охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій</p>	<p>1.1.3.1. Вивчення документації Опитування (анкетування працівників закладу дошкільної освіти)</p> <p>1.1.3.2. Спостереження (освітнє середовище) Опитування (анкетування працівників закладу дошкільної освіти)</p>
<p>1.1.4. У закладі дошкільної освіти створено умови для якісного харчування здобувачів дошкільної освіти</p>	<p>1.1.4.1. У закладі дошкільної освіти забезпечено різноманітне, безпечне, корисне та збалансоване харчування, що відповідає потребам усіх здобувачів дошкільної освіти</p> <p>1.1.4.2. У закладі дошкільної освіти дотримуються виконання нагуральних норм харчування</p> <p>1.1.4.3. У закладі дошкільної освіти харчування здобувачів дошкільної освіти здійснюється з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог</p> <p>1.1.4.4. Організація харчування у закладі дошкільної освіти сприяє формуванню культурно-гігієнічних навичок здобувачів дошкільної освіти</p>	<p>1.1.4.1. Вивчення документації Опитування (анкетування батьків, медичних працівників) Спостереження (освітнє середовище)</p> <p>1.1.4.2. Вивчення документації Опитування (анкетування медичних працівників)</p> <p>1.1.4.3. Вивчення документації Опитування (анкетування медичних працівників)</p> <p>Спостереження (освітнє середовище)</p> <p>1.1.4.4. Вивчення документації Опитування (анкетування батьків, педагогічних працівників) Спостереження (освітнє середовище)</p>

	<p>1.1.5. У закладі дошкільної освіти створено умови для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я здобувачів дошкільної освіти</p>	<p>1.1.5.1. У закладі дошкільної освіти забезпечується медичне обслуговування дітей, у разі потреби надається невідкладна домедична допомога</p>	<p>1.1.5.1. Вивчення документації Спостереження (освітнє середовище) Опитування (анкетування батьків, працівників закладу дошкільної освіти)</p>
	<p>1.1.5.2. У закладі дошкільної освіти проводяться профілактичні та оздоровчі заходи</p>	<p>1.1.5.2. У закладі дошкільної освіти проводяться заходи щодо дотримання протиепідемічного режиму</p>	<p>1.1.5.2. Вивчення документації Спостереження (освітнє середовище) Опитування (анкетування батьків, працівників закладу дошкільної освіти)</p>
	<p>1.1.5.3. У закладі дошкільної освіти вживаються заходи щодо дотримання протиепідемічного режиму</p>	<p>1.1.5.3. У закладі дошкільної освіти проводяться санітарно-просвітницька робота з усіма учасниками освітнього процесу з питань здорового способу життя, загартування, раціонального харчування</p>	<p>1.1.5.3. Вивчення документації Спостереження (освітнє середовище) Опитування (анкетування батьків, працівників, медичних та педагогічних працівників)</p>
	<p>1.1.5.4. У закладі дошкільної освіти проводиться фізкультурно-спортивне обслуговування та інвентар для розвитку рухових якостей здобувачів дошкільної освіти</p>	<p>1.1.5.4. У закладі дошкільної освіти проводиться фізкультурно-оздоровча робота у різних організаційних формах</p>	<p>1.1.5.4. Вивчення документації Спостереження (освітнє середовище) Опитування (анкетування батьків, працівників, педагогічних та медичних працівників)</p>
	<p>1.1.5.5. У закладі дошкільної освіти проводиться фізкультурно-спортивне обслуговування та інвентар для розвитку рухових якостей здобувачів дошкільної освіти</p>	<p>1.1.5.5. У закладі дошкільної освіти проводиться фізкультурно-оздоровча робота у різних організаційних формах</p>	<p>1.1.5.5. Вивчення документації Спостереження (освітнє середовище) Опитування (анкетування педагогічних та медичних працівників)</p>
	<p>1.1.5.6. У закладі дошкільної освіти наявне фізкультурно-спортивне обладнання та інвентар для розвитку рухових якостей здобувачів дошкільної освіти</p>	<p>1.1.5.6. У закладі дошкільної освіти наявне фізкультурно-спортивне обладнання та інвентар для розвитку рухових якостей здобувачів дошкільної освіти</p>	<p>1.1.5.6. Спостереження (освітнє середовище)</p>
	<p>1.1.5.7. У закладі дошкільної освіти здійснюється медико-педагогічний контроль за організацією фізичного виховання</p>	<p>1.1.5.7. У закладі дошкільної освіти здійснюється медико-педагогічний контроль за організацією фізичного виховання</p>	<p>1.1.5.7. Вивчення документації Опитування (анкетування педагогічних та медичних працівників)</p>
<p>1.2. Створення освітнього середовища, вільного від будь-</p>	<p>1.2.1. Заклад дошкільної освіти планує та реалізує діяльність щодо запобігання будь-яким проявам дискримінації, булінгу</p>	<p>1.2.1.1. Керівник та працівники закладу дошкільної освіти дотримуються вимог нормативно-правових документів щодо виявлення ознак булінгу, іншого насильства та</p>	<p>1.2.1.1. Вивчення документації Опитування (анкетування працівників, педагогічних та медичних працівників)</p>

яких форм
насилства та
дискримінації

запобігання йому

		<p>1.2.1.2. У закладі дошкільної освіти розроблено та виконується план заходів із запобігання проявам дискримінації та булінгу, інших форм насилства, вчасно реагують на звернення щодо таких проявів, у разі потреби надається психолого-соціального підтримка</p> <p>1.2.1.3. Працівники та батьки вважать освітнє середовище безпечним і психологічно комфортним</p>	<p>1.2.1.2. Вивчення документації Опитування (анкетування батьків, працівників, педагогічних та медичних працівників)</p> <p>1.2.1.3. Опитування (анкетування батьків, працівників, педагогічних та медичних працівників)</p>
<p>1.3. Формування інклюзивного, безпечного, розвивального, мотивуючого освітнього простору</p>	<p>1.3.1. У закладі дошкільної освіти створено умови для навчання, реабілітації, соціальної адаптації, інтеграції в суспільство здобувачів дошкільної освіти із особливими освітніми потребами</p>	<p>1.3.1.1. У закладі дошкільної освіти забезпечується корекційна спрямованість освітнього процесу (у разі потреби)</p> <p>1.3.1.2. У закладі дошкільної освіти забезпечується проведення (надання) додаткових психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять (послуг) здобувачам дошкільної освіти з особливими освітніми потребами, що визначені індивідуальною програмою розвитку (у разі потреби)</p> <p>1.3.1.3. У закладі дошкільної освіти налагоджено роботу з питань навчання дітей із особливими освітніми потребами (створено команди психолого-педагогічного супроводу, розроблено індивідуальні програми розвитку), відстежується результативність діяльності тощо (за потребою)</p>	<p>1.3.1.1. Вивчення документації Спостереження (освітнє середовище)</p> <p>1.3.1.2. Вивчення документації Опитування (анкетування педагогічних працівників, батьків)</p> <p>1.3.1.3. Спостереження (освітнє середовище) Вивчення документації Вивчення документації Опитування (анкетування педагогічних та медичних працівників)</p>
	<p>1.3.2. Заклад дошкільної освіти взаємодіє із батьками здобувачів дошкільної освіти із особливими освітніми потребами, фахівцями інклюзивно-ресурсного центру, залучає їх до необхідної підтримки дітей під час здобуття</p>	<p>1.3.2.1. У закладі дошкільної освіти індивідуальні програми розвитку розробляються за участі батьків та створюються умови для залучення асистента дитини в освітній процес (за потребою)</p> <p>1.3.2.2. У закладі дошкільної освіти асистент вихователя допомагає педагогам в організації</p>	<p>1.3.2.1. Вивчення документації Опитування (анкетування педагогічних працівників, батьків)</p> <p>1.3.2.2. Вивчення документації Опитування (анкетування</p>

дошкільної освіти (у разі наявності здобувачів освіти з особливими освітніми потребами)

освітнього процесу, співпрацює та залучає дітей з особливими освітніми потребами до різних видів діяльності

педагогічних працівників, батьків)

1.3.3. Освітнє середовище

закладу дошкільної освіти забезпечує реалізацію завдань програми та мотивує здобувачів дошкільної освіти до оволодіння різними видами компетенцій

1.3.2.3. У закладі дошкільної освіти забезпечується співпраця з інклюзивно-ресурсним центром, навчально-реабілітаційним центром чи іншими закладами щодо супроводу та підтримки здобувачів дошкільної освіти з особливими освітніми потребами

1.3.2.3. Вивчення документації
Опитування (анкетування педагогічних працівників, батьків)

1.3.3.1. Предметно-просторове розвивальне середовище, створене в основних приміщеннях

закладу дошкільної освіти, відповідає віковим особливостям здобувачів дошкільної освіти та сприяє формуванню у них різних видів компетенцій

1.3.3.1. Спостереження (освітнє середовище)
Опитування (анкетування педагогічних працівників)

1.3.3.2. Добір іграшок, посібників та обладнання для формування й облаштування предметно-просторового розвивального середовища у закладі дошкільної освіти відповідає встановленим вимогам

1.3.3.2. Спостереження (освітнє середовище)
Опитування (анкетування педагогічних працівників)

II. Напряом оцінювання «Здобувачі дошкільної освіти. Забезпечення всебічного розвитку дитини дошкільного віку, набуття нею життєвого соціального досвіду»

2.1. Дотримання вимог Базового компонента дошкільної освіти

2.1.1. У закладі дошкільної освіти реалізується Базовий компонент дошкільної освіти

2.1.1.1. Заклад дошкільної освіти здійснює освітній процес за програмами, затвердженими в установленому порядку

2.1.1.1. Вивчення документації
Опитування (анкетування педагогічних працівників)

2.1.1.2. Організація освітнього процесу у закладі дошкільної освіти сприяє набуттю дитиною різних компетенцій відповідно до освітніх ліній, визначених інваріантною складовою Базового компонента дошкільної освіти

2.1.1.2. Вивчення документації
Спостереження (організація життєдіяльності здобувачів дошкільної освіти)
Опитування (анкетування педагогічних працівників)

2.1.1.3. У закладі дошкільної освіти створюються

2.1.1.3. Вивчення документації

<p>2.2. Організація життєдіяльності здобувачів дошкільної освіти у закладі</p>	<p>2.1.2. У закладі дошкільної освіти здійснюється внутрішній моніторинг стану і результатів освітньої діяльності</p>	<p>Умови для реалізації варіативної складової Базового компонента дошкільної освіти, для впровадження додаткових організаційних форм освітнього процесу – гуртки, студії, секції (за згодою батьків та з урахуванням індивідуальних особливостей здобувачів дошкільної освіти)</p> <p>2.1.2.1. У закладі дошкільної освіти здійснюється аналіз стану освітньої діяльності, приймаються відповідні управлінські рішення</p>	<p>Спостереження (освітні середовище) Опитування (анкетування батьків, педагогічних працівників)</p>
<p>2.2. Організація життєдіяльності здобувачів дошкільної освіти у закладі</p>	<p>2.2.1. У закладі дошкільної освіти забезпечено дотримання вимог до розпорядку дня та навчання, організації життєдіяльності, рухової активності дітей</p>	<p>2.2.1.1. Розпорядок дня здобувачів дошкільної освіти у вікових групах відповідає гігієнічним нормам щодо тривалості сну, організації різними видами діяльності та відпочинку, у тому числі навчальних занять, тривалості перебування на свіжому повітрі, рухової активності, кратності приймання їжі</p> <p>2.2.1.2. Гранично допустиме навчальне навантаження на здобувача дошкільної освіти у закладі дошкільної освіти відповідає віковій групі</p>	<p>2.2.1.1. Вивчення документалії Спостереження (організація життєдіяльності здобувачів дошкільної освіти) Опитування (анкетування педагогічних працівників)</p> <p>2.2.1.2. Вивчення документалії Спостереження (організація життєдіяльності здобувачів дошкільної освіти) Опитування (анкетування педагогічних працівників)</p>
<p>III. Напрямок оцінювання «Фахова діяльність педагогічних працівників закладу дошкільної освіти»</p>			
<p>3.1. Ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності та якості організації освітнього процесу</p>	<p>3.1.1. Педагогічні працівники планують свою діяльність, аналізують її результативність</p>	<p>3.1.1.1. Форми та види планів педагогів з організації освітнього процесу у закладі дошкільної освіти розглядаються та схвалюються педагогічною радою</p> <p>3.1.1.2. Педагогічні працівники закладу дошкільної освіти планують освітній процес, об'єктивно оцінюють його результативність</p>	<p>3.1.1.1. Вивчення документалії</p> <p>3.1.1.2. Вивчення документалії</p>
<p>3.1.2. Педагогічні працівники застосовують сучасні технології та методики в освітньому процесі, спрямовані на оволодіння здобувачами дошкільної освіти ключовими</p>	<p>3.1.2. Педагогічні працівники застосовують сучасні технології та методики в освітньому процесі, спрямовані на оволодіння здобувачами дошкільної освіти ключовими</p>	<p>3.1.2.1. Педагогічні працівники володіють знаннями про вікові, фізіологічні та психологічні особливості дітей, їх індивідуальні можливості та потреби, гнучко та варіативно застосовують форми та методи організації освітнього процесу</p>	<p>3.1.2.1. Спостереження (організація життєдіяльності здобувачів дошкільної освіти) Опитування (анкетування педагогічних працівників)</p>

<p>компетентностями та наскрізними вміннями</p>	<p>3.1.3. Педагогічні працівники створюють та використовують освітні ресурси</p>	<p>3.1.2.2. Педагогічні працівники застосовують інформаційно-комунікаційні та комунікативні технології</p> <p>3.1.2.3. Педагогічні працівники застосовують технології формування у здобувачів дошкільної освіти соціально доцільної поведінки</p> <p>3.1.3.1. Педагогічні працівники створюють та використовують власні освітні ресурси (методичні розробки, презентації, блоги, веб-сайти тощо), мають публікації професійної тематики та оприлюднені методичні розробки</p>	<p>3.1.2.2. Опитування (анкетування педагогічних працівників)</p> <p>3.1.2.3. Опитування (анкетування педагогічних працівників)</p>
	<p>3.1.4. У закладі дошкільної освіти мовною освітнього процесу є державна мова</p>	<p>3.1.4.1. Працівники закладу дошкільної освіти сприяють популяризації державної мови</p> <p>3.1.4.2. У роботі зі здобувачами дошкільної освіти педагогічні працівники збагачують та активізують словник, розвивають зв'язне мовлення, формують навички культури мовлення та виховують бажання спілкуватися рідною мовою</p>	<p>3.1.4.1. Опитування (анкетування педагогічних працівників, працівників, батьків)</p> <p>3.1.4.2. Спостереження (організація життєдіяльності здобувачів дошкільної освіти)</p>
<p>3.2. Постійне підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогічних працівників</p>	<p>3.2.1. Педагогічні працівники забезпечують власний професійний розвиток і підвищення кваліфікації</p> <p>3.2.2. Педагогічні працівники діляться досвідом роботи з колегами</p>	<p>3.2.1.1. Педагогічні працівники закладу дошкільної освіти обирають різні види, форми і напрямки підвищення рівня своєї професійної майстерності</p> <p>3.2.2.1. Педагогічні працівники беруть участь у роботі творчих (робочих) груп, ініціюють та/або реалізують освітні проекти</p>	<p>3.2.1.1. Вивчення документації Опитування (анкетування педагогічних працівників)</p> <p>3.2.2.1. Вивчення документації Опитування (анкетування педагогічних працівників)</p>
<p>3.3. Налаштування співпраці з батьками, працівниками закладу дошкільної освіти</p>	<p>3.3.1. Педагогічні працівники діють на засадах педагогіки партнерства</p> <p>3.3.2. Педагогічні працівники співпрацюють з батьками з питань розвитку, навчання та виховання дітей, забезпечують постійний</p>	<p>3.3.1.1. У закладі дошкільної освіти всі співробітники працюють у партнерстві один з одним</p> <p>3.3.2.1. У закладі освіти налагоджена конструктивна комунікація педагогічних працівників із батьками здобувачів дошкільної освіти в різних формах на принципах</p>	<p>3.3.1.1. Опитування (анкетування працівників, педагогічних та медичних працівників)</p> <p>3.3.2.1. Вивчення документації Опитування (анкетування батьків, педагогічних працівників)</p>

	Зворотній зв'язок	взаємоповаги, взаємодовіри, взаєморозуміння, співпраці	
	3.3.3. У закладі дошкільної освіти налагоджена практика педагогічного наставництва та інших форм професійної співпраці	3.3.3.1. Педагогічні працівники надають методичну підтримку колегам, обмінюються досвідом (конференції, публікації, майстер-класи, семінари, наставництво)	3.3.3.1. Вивчення документації Опитування (анкетування педагогічних працівників)
	3.3.4. У закладі дошкільної освіти налагоджено систему роботи з адаптації та інтеграції здобувачів дошкільної освіти до освітнього процесу	3.3.4.1. Педагогічні працівники орієнтовані на потреби дитини в освітньому процесі, проявляють повагу, доброзичливість й позитивне ставлення до особистості дитини, сприяють її особистісному розвитку	3.3.4.1. Опитування (анкетування батьків, педагогічних працівників) Спостереження (організація життєдіяльності здобувачів дошкільної освіти)
3.4. Методичне забезпечення закладу дошкільної освіти	3.4.1. У закладі дошкільної освіти функціонує методичний кабінет	3.4.1.1. Діяльність методичного кабінету закладу дошкільної освіти спрямована на реалізацію завдань закладу, підвищення якості освітнього процесу та професійної компетентності педагогів, надання їм методичної допомоги	3.4.1.1. Вивчення документації Опитування (анкетування педагогічних працівників) Спостереження (освітнє середовище)
		3.4.1.2. У закладі дошкільної освіти забезпечується наступність дошкільної та початкової освіти	3.4.1.2. Вивчення документації Опитування (анкетування педагогічних працівників)
		3.4.1.3. Інформаційно-просвітницький простір є доступним, сучасним, змістовним, сприяє відкритості та прозорості діяльності закладу дошкільної освіти та задоволенню потреб учасників освітнього процесу	3.4.1.3. Спостереження (освітнє середовище) Опитування (анкетування педагогічних працівників, батьків)
IV. Напрями оцінювання «Управлінські процеси закладу дошкільної освіти»			
4.1. Наявність програми розвитку закладу та системи річного планування	4.1.1. У закладі дошкільної освіти сформовано стратегію його розвитку, спрямовану на підвищення якості освітньої діяльності	4.1.1.1. Програма розвитку закладу дошкільної освіти відповідає особливостям і умовам його діяльності (тип закладу, мова навчання, формування контингенту здобувачів дошкільної освіти, обсяг та джерела фінансування)	4.1.1.1. Вивчення документації Опитування (анкетування педагогічних працівників)
	4.1.2. У закладі дошкільної	4.1.2.1. План роботи закладу дошкільної освіти	4.1.2.1. Вивчення документації

<p>Діяльності закладу дошкільної освіти, моніторингу виконання поставлених цілей і завдань</p>	<p>освіти здійснюється планування роботи та відстежується результативність його діяльності</p>	<p>реалізує стратегію його розвитку та актуальні завдання, висвітлює всі напрямки діяльності</p>	
<p>4.2. Формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм</p>	<p>4.1.3. У закладі дошкільної освіти сформована й функціонує внутрішня система забезпечення якості освіти</p> <p>4.2.1. Керівник закладу дошкільної освіти сприяє створенню психологічно комфортного середовища</p>	<p>4.1.3.1. У закладі дошкільної освіти здійснюється систематичний аналіз функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти</p> <p>4.2.1.1. Працівники та батьки здобувачів дошкільної освіти задоволені загальним психологічним кліматом у закладі дошкільної освіти і діями керівника щодо формування відносин довіри та конструктивної співпраці між ним</p>	<p>4.1.3.1. Вивчення документації Опитування (анкетування педагогічних працівників)</p> <p>4.2.1.1. Опитування (анкетування батьків, педагогічних працівників)</p>
<p>4.3. Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників</p>	<p>4.2.2. Заклад дошкільної освіти оприлюднює інформацію про свою діяльність на відкритих загальнодоступних ресурсах</p> <p>4.3.1. Керівник закладу дошкільної освіти формує штат закладу, залучаючи кваліфікованих педагогічних та інших працівників відповідно до штатних нормативів та типу закладу</p>	<p>4.2.2.1. Заклад дошкільної освіти забезпечує змістовне наповнення та вчасне оновлення інформаційних ресурсів закладу (інформаційні стенди, сайт закладу дошкільної освіти/ інформація на сайті засновника, сторінки у соціальних мережах)</p> <p>4.3.1.1. У закладі дошкільної освіти укомплектовано кадровий склад (наявність/відсутність вакансій)</p> <p>4.3.1.2. Педагогічних працівників закладу дошкільної освіти приймають на роботу з урахуванням вимог чинного законодавства</p>	<p>4.2.2.1. Спостереження (освітнє середовище) Опитування (анкетування батьків)</p> <p>4.3.1.1. Вивчення документації Опитування (анкетування батьків)</p> <p>4.3.1.2. Вивчення документації</p>
<p>4.3.3. Керівник закладу дошкільної освіти мотивує педагогічних працівників до підвищення якості освітньої діяльності</p>	<p>4.3.2. Керівник закладу дошкільної освіти мотивує педагогічних працівників до підвищення якості освітньої діяльності</p>	<p>4.3.2.1. Керівник закладу дошкільної освіти застосовує заходи матеріального та морального заохочення до педагогічних працівників з метою підвищення якості освітньої діяльності, саморозвитку, здійснення інноваційної освітньої діяльності</p>	<p>4.3.2.1. Опитування (анкетування педагогічних працівників)</p>
<p>4.3.3.1. Вивчення документації</p>	<p>4.3.3.1. Вивчення документації</p>	<p>4.3.3.1. Вивчення документації</p>	<p>4.3.3.1. Вивчення документації</p>

		освіти сприяє підвищенню кваліфікації педагогічних працівників		створює умови для постійного підвищення кваліфікації, впровадження педагогічними працівниками інновацій в освітній процес, участі педагогів у експериментальній діяльності		Опитування (анкетування педагогічних працівників)			
4.4. Організація діяльності закладу дошкільної освіти на засадах людноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу дошкільної освіти з місцевою громадою	4.4.1. У закладі дошкільної освіти створюються умови для реалізації прав і обов'язків учасників освітнього процесу	4.4.1.1. Працівники вважають, що їх права у закладі дошкільної освіти не порушуються		4.3.3.2. Педагогічні працівники вважають, що керівник закладу дошкільної освіти сприяє їхньому професійному розвитку		4.3.3.2. Опитування (анкетування педагогічних працівників)			
		4.4.1.2. Батьки здобувачів дошкільної освіти вважають, що права їх дітей в закладі дошкільної освіти не порушуються		4.4.1.1. Опитування (анкетування працівників, педагогічних та медичних працівників)					
		4.4.2.1. Керівник сприяє участі громадського самоврядування, пропозиції працівників закладу та батьків здобувачів освіти враховуються під час прийняття управлінських рішень		4.4.2.1. Керівник закладу дошкільної освіти вживає заходів щодо утримання у належному стані будівель, приміщень, обладнання для створення якісних умов діяльності закладу		4.4.2.1. Вивчення документації Опитування (анкетування батьків, працівників, педагогічних та медичних працівників)			
		4.4.3.1. Режим роботи закладу дошкільної освіти враховує потреби учасників освітнього процесу, особливості діяльності закладу		4.4.3.1. Режим роботи закладу дошкільної освіти враховує потреби учасників освітнього процесу, особливості діяльності закладу		4.4.3.1. Вивчення документації Опитування (анкетування батьків)			
		4.4.4. У закладі дошкільної освіти у належному стані утримується матеріально-технічна база		4.4.4.1. Керівник закладу дошкільної освіти вживає заходів щодо утримання у належному стані будівель, приміщень, обладнання для створення якісних умов діяльності закладу		4.4.4.1. Вивчення документації Спостереження (освітнє середовище) Опитування (анкетування працівників, педагогічних та медичних працівників)			
		4.5.1. Заклад дошкільної освіти впроваджує політику академічної доброчесності		4.5.1.1. Керівник закладу дошкільної освіти забезпечує реалізацію заходів щодо формування академічної доброчесності та протидії фактам її порушення		4.5.1.1. Вивчення документації			
		4.5.2. Педагогічні працівники дотримуються академічної доброчесності		4.5.2.1. Педагогічні працівники поінформовані про політику академічної доброчесності, під час провадження педагогічної та наукової (творчої) діяльності дотримуються її		4.5.2.1. Опитування (анкетування педагогічних працівників)			
		4.5.3. Керівник закладу		4.5.3.1. Керівник закладу дошкільної освіти		4.5.3.1. Вивчення документації			
		4.5. Формування та забезпечення реалізації політики академічної доброчесності							

<p>Дошкільної освіти сприяє формуванню у працівників та батьків здобувачів дошкільної освіти негативного ставлення до корупції</p>	<p>забезпечує проведення освітніх та інформаційних заходів, спрямованих на формування у працівників та батьків здобувачів дошкільної освіти негативного ставлення до корупції</p>	<p>Опитування (анкетування батьків, працівників, педагогічних та медичних працівників)</p>
--	---	--

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЯКОСТІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

від «07» грудня 2020 р.

Київ

№ 01-11/78

Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах позашкільної освіти

Відповідно до частини третьої статті 41, абзацу третього частини другої статті 67 Закону України «Про освіту», підпункту 3 пункту 4 Положення про Державну службу якості освіти України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 168,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах позашкільної освіти, що додаються.
2. Департаменту інституційного аудиту (ВЕРГУН Ю. В.) забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Державної служби якості освіти України.
3. Контроль за виконання цього наказу покласти на заступника Голови БОНДАР А. В.

Голова

Руслан ГУРАК

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Державної служби якості
освіти України
від 07 грудня 2020 р. № 01-11/78

**Методичні рекомендації
з питань формування внутрішньої системи забезпечення
якості освіти у закладах позашкільної освіти**

Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах позашкільної освіти (далі – Рекомендації) розроблено з метою надання роз'яснень директорам та іншим педагогічним працівникам, тренерам-викладачам у проведенні самооцінювання освітніх і управлінських процесів та створенні внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах позашкільної освіти (далі – ЗПО).

У Рекомендаціях враховано норми законів України «Про освіту», «Про позашкільну освіту».

Внутрішня система забезпечення якості освіти ЗПО (далі – внутрішня система) – це сукупність компонентів, які визначають якість освітньої діяльності, що встановлює рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, спрямованого на здобуття якісної позашкільної освіти.

При формуванні внутрішньої системи ЗПО доцільно враховувати положення Національного стандарту ДСТУ ISO 9000:2015 (ISO 9000:2015, IDT) «Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів», у тому числі його основні принципи:

1. Орієнтація на замовника.

Основну увагу в управлінні якістю ЗПО приділяють задоволенню потреб дітей, батьків або законних представників дітей, суспільства і держави та прагненню до перевершення їх очікувань.

2. Лідерство.

Керівники на всіх рівнях установлюють єдність призначеності та напрямків розвитку ЗПО і створюють умови для задіяння персоналу задля досягнення цілей у сфері якості.

3. Задіяність персоналу.

Компетентний, правомочний та задіяний персонал на всіх рівнях – суттєво важливий для покращення спроможності ЗПО створювати цінність.

4. Процесний підхід.

Узгоджені та передбачувані результати досягаються більш результативно та ефективно, якщо діяльність розуміють та нею керують як взаємопов'язаними процесами, що функціонують як цілісна система у ЗПО.

5. Поліпшення.

Успішні ЗПО постійно зорієнтовані на поліпшення.

6. Прийняття рішень на підставі фактичних даних.

Рішення, базовані на аналізі й оцінюванні даних та інформації, з більшою ймовірністю уможливлють бажані результати ЗПО.

7. Керування взаємовідносинами.

Для досягнення сталого успіху ЗПО управляє своїми взаємовідносинами з відповідними зацікавленими сторонами.

Внутрішня система забезпечення якості освіти у ЗПО розробляється як інструмент управління якістю освіти. Кожен з її компонентів має визначатися з урахуванням впливу на якість діяльності ЗПО, визначаючи різні напрями, забезпечуючи його ефективну роботу та сталий розвиток.

Формування внутрішньої системи рекомендується розпочинати з визначення **стратегії (політики) забезпечення якості освіти**, що визначається інтересами учасників освітнього процесу щодо якості позашкільної освіти у ЗПО, а також засадами державної політики щодо якості освіти.

Стратегія (політика) забезпечення якості освіти має бути орієнтована на:

- партнерство та професійну взаємодію у навчанні, вихованні, розвитку та соціалізації здобувачів освіти;
- недискримінацію, запобігання та протидію булінгу (цькуванню);
- академічну доброчесність та академічну свободу учасників освітнього процесу;
- прозорість та інформаційну відкритість ЗПО;
- сприяння безперервному професійному зростанню педагогічних працівників;
- справедливе та об'єктивне оцінювання освітніх досягнень здобувачів освіти і професійної діяльності педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів;
- сприяння здобувачам освіти у формуванні та реалізації їхніх індивідуальних освітніх траєкторій.

Відповідно до абзацу сьомого частини першої статті 11 Закону України «Про позашкільну освіту» педагогічна рада ЗПО формує систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості освіти, включаючи систему та механізми забезпечення академічної доброчесності.

З метою аналізу стану сформованості та функціонування внутрішньої системи рекомендується проводити в ЗПО самооцінювання власної діяльності.

Самооцінювання є процесом вивчення, оцінювання та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах позашкільної освіти.

При організації та проведенні самооцінювання у ЗПО рекомендується розроблення документу про внутрішню систему, створення робочої групи та визначення особи, відповідальної за проведення самооцінювання.

Самооцінювання може здійснюватися:

- щорічно та/або періодично;
- комплексно та/або за певним напрямом освітньої діяльності.

У самооцінюванні є доцільним використання інформації моніторингів згідно Порядку проведення моніторингу якості освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.01.2020 р. № 54, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 10 лютого 2020 року за № 154/34437.

Формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у ЗПО рекомендуємо здійснювати з урахуванням наступних етапів:

- визначення компонентів внутрішньої системи;
- забезпечення функціонування компонентів внутрішньої системи;
- збір та аналіз інформації, отриманої під час вивчення документації, опитування та спостереження;
- узагальнення результатів;
- обговорення та оприлюднення результатів.

Визначення компонентів внутрішньої системи

З урахуванням частини третьої статті 41 Закону України «Про освіту» система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти) може включати:

- стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти;
- систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної (науково-педагогічної) діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників;
- оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;
- створення в закладі освіти інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування;
- інші процедури та заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу освіти.

Вищезазначені компоненти доцільно згрупувати за чотирма напрямками оцінювання ЗПО:

1. Напрямок оцінювання «Освітнє середовище закладу позашкільної освіти».
2. Напрямок оцінювання «Система оцінювання здобувачів освіти».
3. Напрямок оцінювання «Педагогічна діяльність педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів».
4. Напрямок оцінювання «Управлінські процеси».

Вибір компонентів внутрішньої системи не обмежується, ЗПО може визначати інші компоненти, додати або змінити їх у відповідності до напрямку діяльності та стратегії його розвитку, що не суперечить законодавству.

Забезпечення функціонування компонентів внутрішньої системи

ЗПО за напрямками оцінювання «Освітнє середовище закладу позашкільної освіти», «Система оцінювання здобувачів освіти», «Педагогічна

діяльність педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів», «Управлінські процеси» можуть проводити самооцінювання, використовуючи **Орієнтовні критерії та індикатори для самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу позашкільної освіти (додаток 1)**, що включають:

- вимога/правило оцінювання;
- критерії оцінювання;
- індикатори оцінювання.

Вимога/правило, критерії, індикатори оцінювання освітнього середовища ЗПО реалізуються через розгляд питань щодо наявності необхідних ресурсів для створення освітнього середовища (матеріально-технічна та науково-методична база відповідають типу, профілю ЗПО), створення в ЗПО безпечних та нешкідливих умов навчання та праці, безпечного освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства, інклюзивного освітнього середовища.

Вимога/правило, критерії, індикатори системи оцінювання здобувачів освіти реалізуються через оцінювання освітніх досягнень здобувачів освіти.

Вимога/правило, критерії, індикатори оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів реалізуються через ефективність педагогічної діяльності педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, підвищення їх професійного рівня.

Вимога/правило, критерії, індикатори оцінювання управлінської діяльності реалізуються через організаційно-правові засади діяльності ЗПО, формування та забезпечення академічної доброчесності.

ЗПО може розробляти власні вимоги/правила, критерії, індикатори оцінювання компонентів внутрішньої системи та забезпечення їх функціонування.

Збір та аналіз інформації, отриманої під час вивчення документації, опитування та спостереження

Для самооцінювання доцільно використовувати наступні методи збору інформації:

- вивчення документації;
- опитування (анкетування, інтерв'ю);
- спостереження (за освітнім середовищем, за організаційними формами освітнього процесу).

Вивчення документації. Даний метод дозволяє вивчити документацію ЗПО щодо його освітньої діяльності, прийняті управлінські рішення та стан їх виконання тощо.

Опитування. Даний метод дозволяє отримати інформацію про учасників освітнього процесу, їх ставлення до освітньої діяльності ЗПО.

Опитування може проводитися у формі анкетування, інтерв'ювання.

При анкетуванні використовуються анкети для педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, здобувачів освіти та батьків.

Інтерв'ю може бути індивідуальне, групове.

Опитування доцільно проводити зі здобувачами освіти віком від 14 років.

Спостереження. Даний метод дозволяє оцінити стан освітнього середовища, різних організаційних форм освітнього процесу ЗПО.

Спостереження за освітнім середовищем дає можливість зафіксувати наявність чи відсутність необхідної для освітнього процесу матеріально-технічної та науково-методичної бази, створення в ЗПО безпечних та нешкідливих умов навчання та праці, безпечного освітнього середовища, інклюзивного освітнього середовища.

Спостереження за різними організаційними формами допомагає оцінити освітні досягнення здобувачів освіти та педагогічну діяльність педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів.

Узагальнення результатів

Інформація, отримана у процесі самооцінювання, потребує узагальнення.

Узагальнення результатів самооцінювання дозволить співставити отриману інформацію, порівняти та встановити відповідні рівні самооцінювання.

Проведення у ЗПО щорічного самооцінювання передбачає встановлення їх рівня.

Такими рівнями оцінювання, наприклад, можуть бути:

перший (високий);

другий (достатній);

третій (вимагає покращення);

четвертий (низький).

Маючи автономію, ЗПО може самостійно визначати рівні та узагальнювати результати самооцінювання.

Обговорення та оприлюднення результатів

Результати щорічного самооцінювання доцільно розглянути та схвалити на засіданні педагогічної ради до початку нового навчального року. Отримані результати варто також обговорити з представниками батьківської та учнівської громадськості.

Інформація, отримана під час самооцінювання, може стати підґрунтям для внесення змін до стратегії розвитку ЗПО, визначення шляхів удосконалення освітніх і управлінських процесів та інших питань внутрішньої системи.

Результати самооцінювання можуть бути складовою частиною річного звіту про діяльність ЗПО.

Отримані результати дадуть можливість порівняти та відстежити динаміку розвитку ЗПО, що сприятиме реалізації основної цілі – якості позашкільної освіти, успішному розвитку кожного учасника освітнього процесу.

Додаток 1

до Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах позашкільної освіти

Орієнтовні критерії та індикатори для самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу позашкільної освіти

№	Вимога/правило	Критерії оцінювання	Індикатори оцінювання	Методи збору інформації
1	2	3	4	5
1.	Напрямок оцінювання «Освітнє середовище закладу позашкільної освіти»			
1.1.	1.1.1. Наявність необхідних ресурсів для створення освітнього середовища	1.1.1. Матеріально-технічна та науково-методична база відповідають типу профілю закладу позашкільної освіти	1.1.1.1. У закладі освіти є приміщення, споруди, земельні ділянки, обладнання (у тому числі орендовані на умовах договору оренди чи угоди про співпрацю), необхідні для реалізації освітньої і навчальних програм відповідно до типу та профілю закладу освіти	1. Вивчення документації 2. Спостереження (освітнє середовище)
1.2.	1.2.1. Створення безпечних і нешкідливих умов навчання та праці	1.2.1. Освітнє середовище закладу безпечне	1.1.1.2. Заклад освіти забезпечений навчальними, навчальними посібниками і технічними засобами навчання відповідно до освітньої та навчальних програм 1.2.1.1. Територія та приміщення закладу є безпечними 1.2.1.2. У закладі освіти забезпечується дотримання санітарно-гігієнічних та протипожежних норм	1. Спостереження (освітнє середовище) 2. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, здобувачів освіти, батьків) 1. Спостереження (освітнє середовище). 2. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, здобувачів освіти, батьків)
			1.2.1.3. У закладі освіти проводяться	1. Вивчення документації 2. Спостереження (освітнє середовище) 3. Опитування (анкетування здобувачів освіти, батьків) 1. Вивчення документації

	<p>навчання/інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій</p> <p>1.2.1.4. Учасники освітнього процесу дотримуються правил безпеки життєдіяльності, охорони праці, правил поведінки в умовах надзвичайних ситуацій</p> <p>1.2.1.5. У разі нещасного випадку педагогічні працівники та/або тренери-викладачі та керівництво закладу діють у встановленому законодавством порядку</p> <p>1.2.1.6. У закладі освіти формуються навички здорового способу життя</p>	<p>2. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, здобувачів освіти, батьків)</p> <p>1. Вивчення документації.</p> <p>2. Опитування (анкетування здобувачів освіти, педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів)</p> <p>1. Вивчення документації</p> <p>2. Опитування (анкетування здобувачів освіти, педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, батьків)</p> <p>1. Вивчення документації</p> <p>2. Опитування (анкетування здобувачів освіти, педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, батьків)</p> <p>Опитування (анкетування здобувачів освіти, педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, батьків)</p> <p>Спостереження (освітнє середовище)</p> <p>1. Вивчення документації.</p> <p>2. Спостереження (освітнє середовище, навчальні заняття)</p> <p>1. Вивчення документації.</p> <p>2. Опитування (анкетування чи інтерв'ю з батьками дітей з особливими освітніми потребами)</p>
<p>1.3. Створення інклюзивного освітнього середовища</p>	<p>1.2.2. Освітнє середовище вільне від будь-яких форм насильства</p> <p>1.3.1. Приміщення та територія закладу позашкільної освіти облаштовані з урахуванням принципів універсального дизайну та розумного пристосування</p>	<p>1.2.2.1. У закладі реалізуються заходи із запобігання будь-яким формам насильства, булінгу (цькування) учасників освітнього процесу</p> <p>1.2.2.2. Частка учасників освітнього процесу, які вважають освітнє середовище вільним від будь-яких форм насильства</p> <p>1.3.1.1. У закладі освіти забезпечується доступність будівель та приміщень відповідно до його типу та профілю</p> <p>1.3.1.2. У закладі освіти створені належні умови для дітей з особливими освітніми потребами (за потреби)</p> <p>1.3.1.3. Заклад освіти взаємодіє з батьками дітей із особливими освітніми потребами та фахівцями інклюзивно-ресурсного центру (за потреби)</p>
<p>2.</p>	<p>Напрямок оцінювання «Система оцінювання здобувачів освіти»</p>	

<p>2.1. Оцінювання освітніх досягнень здобувачів освіти</p>	<p>2.1.1. Досягнення здобувачів освіти</p>	<p>2.1.1.1. Частка здобувачів освіти, які брали участь у заходах на рівнях закладу, району (міста), області (відповідно до напрямку позашкільної освіти)</p> <p>2.1.1.2. Частка здобувачів освіти, які брали участь у заходах всеукраїнського та міжнародного рівнів (відповідно до напрямку позашкільної освіти)</p> <p>2.1.1.3. Частка колективів у закладі освіти, що мають почесні звання (для закладів художньо-естетичного напрямку) та/або частка здобувачів освіти, які мають спортивну кваліфікацію, отримали спортивні розряди і звання (для закладів туристсько-краєзнавчого, науково-технічного, фізкультурно-спортивного (спортивного) напрямів), інші державні відзнаки і нагороди</p> <p>2.1.1.4. Частка здобувачів освіти, які отримали у закладі документи про позашкільну освіту</p>	<p>1. Вивчення документації</p> <p>2. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, здобувачів освіти, батьків)</p> <p>1. Вивчення документації</p> <p>2. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, здобувачів освіти, батьків)</p>
<p>3. Ефективність педагогічної діяльності педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів закладу освіти</p>	<p>3.1.1. Забезпечення якості освітнього процесу педагогічними працівниками та/або тренерами-викладачами</p>	<p>Напрямок оцінювання «Педагогічна діяльність педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів»</p> <p>3.1.1.1. Наявність та стан ведення педагогічними працівниками та/або тренерами-викладачами ділової документації (журналів обліку роботи гуртка (секції, об'єднання, колективу), навчальна програма (для гуртків, секцій, об'єднань, колективів))</p> <p>3.1.1.2. Педагогічні працівники та/або тренери-викладачі навчають, виховують, розвивають здібності здобувачів освіти у сфері освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, технічної та іншої творчості, надають первинні професійні знання, вміння і навички, необхідні для їх соціалізації, подальшої самореалізації та/або професійної діяльності</p> <p>3.1.1.3. Частка педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, які в освітньому процесі використовують сучасні підходи, методи та</p>	<p>Вивчення документації</p> <p>1. Вивчення документації</p> <p>2. Спостереження (навчальне заняття)</p> <p>3. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів)</p> <p>1. Вивчення документації</p> <p>2. Опитування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, здобувачів освіти</p> <p>3. Спостереження (навчальне заняття)</p> <p>1. Спостереження (навчальні заняття)</p> <p>2. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів,</p>

		<p>технології</p> <p>3.1.1.4. Участь педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів в дослідно-експериментальній роботі.</p> <p>3.1.2.1. Використання в освітньому процесі інформаційно-методичних матеріалів, підготовка та оприлюднення власної фахової інформації</p> <p>3.1.2.2. Стан реалізації плану організаційно-масової роботи та/або навчально-тренувальної і спортивної роботи відповідно до напрямку позашкільної освіти</p> <p>3.1.3.1. Педагогічні працівники та/або тренери-викладачі співпрацюють з батьками здобувачів освіти</p> <p>3.1.3.2. Педагогічні працівники та/або тренери-викладачі співпрацюють з представниками закладів освіти, громадських організацій</p> <p>3.2.1.1. Наявність документів про підвищення кваліфікації педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів</p> <p>3.2.1.2. Дотримання вимог законодавства під час атестації педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів</p> <p>3.2.1.3. Частка педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів закладу освіти, які обирали різні форми і напрями підвищення рівня своєї професійної майстерності</p> <p>3.2.1.4. Частка педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, які брали участь у фахових конкурсах педагогічної майстерності, семінарах, конференціях, освітніх проєктах</p> <p>3.2.1.5. Частка педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, які мають відзнаки, нагороди, звання</p>	<p>здобувачів освіти)</p> <p>1. Вивчення документації</p> <p>2. .Спостереження (навчальне заняття)</p> <p>3. Опитування (анкетування педагогічних працівників та /або тренерів- викладачів)</p> <p>1. Спостереження (навчальні заняття)</p> <p>2. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів)</p> <p>1. Вивчення документації</p> <p>2.Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів)</p> <p>Опитування (анкетування батьків, педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів)</p> <p>Опитування (анкетування багатьох педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів)</p> <p>Вивчення документації.</p> <p>Вивчення документації</p>
<p>3.2. Підвищення професійного рівня педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів закладу освіти</p>	<p>3.2.1. Забезпечення педагогічними працівниками та/або тренерами-викладачами постійного підвищення своєї кваліфікації</p>		
4.			
Напрям оцінювання «Управлінська діяльність»			

<p>4.1. Організаційно-правові засади діяльності закладу освіти</p>	<p>4.1.1. Керівництво забезпечує організацію управлінської діяльності</p>	<p>4.1.1.1. Установчі документи закладу освіти відповідають законодавству</p>	<p>1. Вивчення документації</p>
		<p>4.1.1.2. У закладі освіти створено внутрішню систему забезпечення якості освіти</p>	<p>1. Вивчення документації. 2. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, здобувачів освіти)</p>
		<p>4.1.1.3. Планування роботи закладу освіти відповідає статуту, особливостям (типу і профілю), умовам його діяльності</p>	<p>Вивчення документації</p>
		<p>4.1.1.4. Керівник та колегіальні органи управління закладу освіти аналізують реалізацію планів роботи, коригують їх у разі потреби</p>	<p>Вивчення документації</p>
		<p>4.1.1.5. Структура закладу, мережа гуртків, секцій, інших організаційних форм відповідають статуту закладу освіти</p>	<p>Вивчення документації</p>
		<p>4.1.1.6. Режим роботи закладу освіти та розклад занять враховують вікові особливості здобувачів освіти</p>	<p>1. Вивчення документації</p>
		<p>4.1.1.7. Наповнюваність груп та інших організаційних форм відповідають встановленим нормативам</p>	<p>Вивчення документації</p>
		<p>4.1.1.8. Динаміка мережі гуртків, груп, секцій та інших творчих об'єднань закладу позашкільної освіти, кількості здобувачів освіти (за останні три роки)</p>	<p>Вивчення документації</p>
		<p>4.1.1.9. Сформованість та дієвість роботи органів громадського самоврядування закладу освіти</p>	<p>1. Вивчення документації. 2. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, батьків)</p>
		<p>4.1.1.10. Співпраця з науковими, культурно-просвітницькими, фізкультурно-оздоровчими (спортивними) установами, іншими закладами освіти, громадськими об'єднаннями</p>	<p>1. Вивчення документації. 2. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, батьків)</p>

	<p>4.1.2. Керівництво закладу освіти забезпечує ефективність кадрової політики</p>	<p>4.1.2.1. Заклад освіти забезпечений педагогічними працівниками та/або тренерами-викладачами відповідно до штатного розпису</p> <p>4.1.2.2. Освіта, рівень професійної підготовки педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів закладу освіти відповідають вимогам законодавства</p> <p>4.1.2.3. Керівництво закладу освіти застосовує заходи матеріального та морального заохочення до працівників</p> <p>4.1.2.4. Керівництво закладу освіти створює умови для підвищення кваліфікації та атестації педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів</p> <p>4.1.3.1. Керівництво закладу освіти оприлюднює інформацію про заклад на власному сайті або на сайті засновника</p>	<p>Вивчення документації</p> <p>Вивчення документації</p> <p>1. Вивчення документації. 2. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів)</p> <p>1. Вивчення документації. 2. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів)</p> <p>1. Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, батьків) 2. Спостереження (освітнє середовище)</p>
<p>4.2. Формування та забезпечення академічної доброчесності</p>	<p>4.2.1. Впровадження академічної доброчесності у закладі освіти</p>	<p>4.2.1.1. Керівництво закладу освіти забезпечує реалізацію заходів щодо формування академічної доброчесності та протидії фактам її порушення</p> <p>4.2.1.2. Частка педагогічних працівників і здобувачів освіти, які поінформовані щодо дотримання академічної доброчесності</p>	<p>1. Вивчення документації. 2. Опитування (анкетування здобувачів освіти, педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, здобувачів освіти)</p> <p>Опитування (анкетування педагогічних працівників та/або тренерів-викладачів, здобувачів освіти)</p>